

znaku, by totožnost uraženého vůbec mohla býti osobami třetími stanovena (sb. n. s. č. 2396, 3218, 3068 a j.). Posuzováno z tohoto právního hlediska zavdává dovozování soudu tím méně příčiny k pochybnostem a k odporu. Avšak ani právní omyl nelze rozsudku důvodně vytýkati. Je ovšem pravda, že kdyby na obrázku a ve slovech k němu připojených docházela výrazu jen příhoda, že soukromý obžalobce uhodil služku řemenem přes záda, bylo by lze obrázek sotva shledati urážlivým, an se obžalovanému v tomto směru podařil důkaz pravdy. Leč na to se původce neomezil, nýbrž použil jako nadpisu slov Švejka: »Přísnost na chudý lidi musí bejt . . . . .« Tím dodal již věci zvláštního zabarvení a zahrocení; stavíť se ojedinělý přehmat soukromého obžalobce do takového světla, jakoby vyvěral z takových názorů a smýšlení soukromého obžalobce, jaké svým řečeným výrokem ironisuje Švejk. Není pochybnosti, že tu již nejde ani o dovolenou kritiku ani o prosté sesměšňování soukromého obžalobce, nýbrž o útok na jeho mravní hodnotu, poněvadž se mu, třeba i nepřímou, připisují vlastnosti a smýšlení, které jsou způsobilé uvést ho ve veřejný posměch.

Výrok o náhradě útrat trestního řízení a útrat právního zastoupení soukromého obžalobce v prvé stolici spočívá na §§ 389 a 393 odst. 3. tr. ř. Při tom zrušovací soud uvážil, že obžalovaný byl sice podle výsledku zrušovacího řízení v podstatném bodě z obžaloby zproštěn, že by však útraty trestního řízení a právního zastoupení soukromého obžalobce v prvé stolici byly bývaly poměrně jen o málo menší, kdyby byl soukromý obžalobce — kromě obrázku, o němž byla shora řeč ze závadného článku zažaloval jen ona místa, pro něž byl obžalovaný právoplatně odsouzen. Proto uložil zrušovací soud obžalovanému náhradu dvou třetin oněch útrat (§ 389 odst. 2. tr. ř.). Naproti tomu neručí obžalovaný podle § 390 odst. 2. tr. ř. za útraty zrušovacího řízení, jež měla jeho zmateční stížnost ve značné míře úspěch.

Čís. 3764.

Stěžejním předpokladem správnosti každého rozsudku odsuzujícího pro trestné jednání z nedbalosti podle § 335 (431) tr. zák. je bezvadné zjištění, podle něhož obžalovaný mohl seznati, že jeho čin neb opomenutí jsou způsobilé přivoditi nebezpečnosti pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidskou; neméně nutným je zjistiti v rozsudku i vzájemnou příčinnou souvislost mezi pachatelovým činem (opomenutím) a trestně právním výsledkem.

Zvláště vyhlášenými předpisy jsou v § 335 tr. zák. míněny okolnosti, z nichž lze poznati nebezpečí tam naznačené. Nezachování těchto předpisů o sobě není trestné, bylo-li v konkrétním případě postaráno o bezpečnost lidí jiným, za normálních okolností dostatečným způsobem.

Pokud jest trestným zaviněním podle § 335 tr. zák., prováděl-li kdo studnařské práce, aniž svěřil zřízení studny oprávněnému (studnařskému) mistru odborníku (min. nař. ze dne 7. února 1907, čís. 24 ř. zák., § 5 zákona ze dne 26. prosince 1893, čís. 193 ř. zák.), a nedal-li zříditi při stavbě studny těsně nad hlavami pracujících dělníků ve studni ochranný kryt ze silných fošen (§ 2 odst. 4. nař. čís. 24/1907).

(Rozh. ze dne 5. února 1930, Zm I 564/29.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Plzni ze dne 22. června 1929, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, věc vrátil soudu prvé stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Stěžejním předpokladem správnosti každého rozsudku odsuzujícího pro trestné jednání z nedbalosti podle § 335 (431) tr. zák., je bezvadné zjištění, podle něhož obžalovaný mohl postřehnouti, že jeho čin neb opomenutí jsou způsobilé přivoditi nebezpečství pro život, zdraví nebo tělesnou bezpečnost lidskou, neméně nutným pak je zjistiti v rozsudku i vzájemnou příčinnou souvislost mezi pachatelovým činem neb opomenutím a trestněprávním výsledkem. O rozsudku, jímž byl stěžovatel uznán vinným přečinem proti bezpečnosti života podle § 335 tr. zák., nelze říci, že vyhovuje těmto požadavkům, jest naopak přisvědčiti zmateční stížnosti, jež shledává rozsudek zejména ve směru shora prv naznačeném zmatečným jednak podle čís. 5, jednak podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. V rozsudkovém výroku se sice uvádí, že se obžalovaný dopustil opomenutí, o němž již podle přirozených jeho následků, které každý snadno poznati může a dle předpisů zvlášť vyhlášených mohl seznati, že se jím může způsobiti nebo zvětšiti nebezpečí života, zdraví nebo tělesné bezpečnosti lidí, z čehož také nastala smrt Josefa R-y, jeho rozhodovací důvody ponechávají však otázku, zda mohl obžalovaný ono nebezpečství seznati již podle přirozených následků svého opomenutí, které každý snadno poznati může, zcela nepovšimnutou a nezodpovědnou, naopak je z nich zjevno, že soud prvé stolice shledal trestné zavinění obžalovaného, (jeho opomenutí) výhradně jen v tom, že se nezachoval podle určitých předpisů, které mu však zároveň podle přesvědčení soudu měly patrně sprostředkovati i předvídatelnost onoho nebezpečství. Zmateční stížnost připouští sice výslovně a v podstatě správně (viz. rozh. č. 1927 sb. n. s.), že, je-li v § 335 tr. zák. řeč o (zvlášť vyhlášených) předpisech, měly tím býti znázorněny okolnosti, z nichž lze seznati tam blíže naznačené nebezpečství, je však zároveň v právu, pokud, uplatňujíc takto důvod zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř., vyslovuje správný názor, vytčený také již opět v judikatuře zrušovacího soudu (tak v rozh. čís. 1110, 1927 sb. n. s.), že nezachování řečených předpisů o sobě není ještě trestným, bylo-li se v konkrétním případě postaráno o bezpečnost lidí jiným, za normálních okolností dostatečným způsobem. Posuzuje-li se pak otázka trestného zavinění obžalovaného, najmě otázka předvídatelnosti nebezpečství podle § 335 tr. zák. s tohoto zásadně správného hlediska právního, nelze zmateční stížnosti upříti oprávnění, pokud shledává rozsudek v několika bodech zmatečným i podle čís. 5 § 281 tr. ř. Trestné zavinění obžalovaného spatřuje rozsudek podle svých rozhodovacích důvodů v tom, že jednak předsevzatá jím stavba studně nebyla prováděna odborníkem, mistrem studnářským, jednak nebylo při tom šetřeno ani předpisů o opatřeních bezpečnostních. V onom směru sdílí rozsudek patrně stanovisko došedší

výrazu v obžalovacím spise a nastíněné ve výtahu také v rozsudkových důvodech, že obžalovaný proti předpisu ministerského nařízení ze dne 7. února 1907, čís. 24 ř. zák. nesvěřil zřízení studny oprávněnému (studnářskému) mistru odborníku, nýbrž prováděl její stavbu sám pomocí dvou dělníků, kteří rovněž nebyli odborníky. Správně přichází tu arci v úvahu vlastně ustanovení prvního odstavce § 5 zákona ze dne 26. prosince 1893, čís. 193 ř. zák., upravujícího koncessované živnosti stavební, podle něhož je (jen) mistr studnářský oprávněn řídit a provádět všechny práce potřebné ke zřízení studny, není pak bez významu, že v místech, kde není studnářských mistrů, přísluší toto oprávnění podle druhého odstavce téhož § i mistrům stavitelským, zednickým a tesařským. Zejména je však v rozsudkových důvodech uvedeno tvrzení obžalovaného, podle něhož má ve stavbě studní zkušenosti, o čemž předložil i potvrzení obecního úřadu v T., naproti tomu nelze z nich ani přímo ani nepřímou seznati, zda soud tomuto tvrzení obžalovaného uvěřil, či mu víru nedal, zda tudíž jeho obsah jakož i obsah řečeného potvrzení vzal za prokázaný, či nikoliv. Právem vytyká proto zmateční stížnost rozsudku již v tomto směru s hlediska důvodu zmatku podle čís. 5 § 281 tr. ř. neúplnost, zračící se v tom, že v něm obsah onoho potvrzení není uveden vůbec, obsah zodpovídání se obžalovaného pak jen kuse. Uvedl obžalovaný dále, že, jsa sám vyučeným zedníkem, hloubil studnu nejprve se svým synovcem (Václavem Sch-em), který je vyučeným tesařem, a že později pracoval s ním i Ř., který, byv dříve zaměstnán u firmy K. a G., rovněž již studnu hloubil. Podle řečeného potvrzení obecního úřadu v T. hloubil však obžalovaný studny celkem ve 26 případech a prováděl na nich i na pumpách četné opravy, aniž došlo při tom kdy ke škodě. Jde tu vesměs o skutečnosti, s onoho shora nastíněného zásadního hlediska zřejmě rozhodné tak, že rozsudku, který patrně již v pouhém nešetření předpisu § 5 zákona čís. 193 ř. zák. z r. 1893 spatřuje trestné zavinění obžalovaného, vytyká zmateční stížnost kromě důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. právem i neúplnost jako důvod zmatku podle čís. 5. téhož §.

Nejinak je tomu ohledně dalšího rozsudkového zjištění, podle něhož obžalovaný nešetřil ani předpisů o opatřeních bezpečnostních. V rozsudkových důvodech je sice uvedeno nejen zodpovídání se obžalovaného, podle něhož jednak lano, které se při vytahování okovu s nakopaným šterkem přetrhlo, bylo co do své pevnosti vícekrát denně vyzkoušeno, jednak obžalovaný nařídil lidem pracujícím ve studni, by se, je-li okov vytahován nebo spouštěn, postavili za žebřík, nýbrž praví se v nich dále, že tuto výpověď obžalovaného potvrdil i svědci Eduard A. a Václav S. Nicméně rozsudek odmítá i tuto část obhajoby obžalovaného, nejprve povšechnou úvahou, podle níž prý nerozhoduje, že obžalovaný učinil podle svého názoru vše, čeho bylo zapotřebí k ochraně dělníků, jednotlivě pak se rozsudkové důvody dovolávají v tom i onom směru hlavně zprávy komisaře živnostenské inspekce ing. Václava K-a, podle níž jednak bylo v souzeném případě použito lana přes 5 let starého, jehož konopná vlákna mohla již býti spuchřelá, jednak musí podle min. nařízení čís. 24 ř. zák. z roku 1907 (podle čtvrtého odstavce jeho § 2) při stavbě studny býti těsně nad hlavami dělníků pracujících ve studni zřízen ochranný

kryt ze silných fošen, žebřík sám však bezpečné ochrany neposkytuje. K tomu připojují rozsudkové důvody další úvahu, podle níž mohl prý padající okov i tehdy, kdyby se Ř. byl postavil za žebřík, prorazití přičel žebříku tak, že by dělník byl zase bez krytu, poslední mimořádně krutá zima pak měla obžalovaného upozorniti, by použil při stavbě jen materiálu bezvadného, namě bezvadného lana, nikoli lana přes 5 let starého a již spravovaného. Jde tu o rozsudkové závěry, v nichž se ke složkám skutkové povahy pojí prvky rázu právního a které zřejmě přišly k místu především v důsledku onoho od základu mylného právního názoru, že již pouhé porušení nebo zanedbání příslušných předpisů zakládá trestné zavinění ve smyslu § 335 tr. zák., na něž se tudíž vztahuje i ona námitka, uplatňovaná zmateční stížností s hlediska důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. Neméně důvodné jsou však i některé z výtek, jimiž napadá zmateční stížnost řečené závěry rozsudkové podle čís. 5. téhož §. Tak uvedl komisař živnostenské inspekce ve své shora zmíněné zprávě, dovolávaje se při tom oddílu 7. (druhého odstavce § 17 min. nař. čís. 24 ř. zák. z roku 1907), že bezvadnost a únosnost provazu (lana) musí býti občas zjišťována znaleckým ohledáním. V rozsudkových důvodech je sice výslovně uvedeno tvrzení obžalovaného, že lano, o něž jde, bylo co do své pevnosti vícekrát denně vyzkoušeno, a praví se v nich dokonce, že i tuto jeho výpověď potvrdili svědci A. a Václav Sch., naproti tomu není v nich zmínky o tom, zda soud vzal řečené skutečnosti za prokázané či nikoli. Právem vytýká tudíž zmateční stížnost rozsudku i v tomto bodu kromě nejasnosti i neúplnost, namě any se v něm naprostým mlčením pomíjejí i další zvlášť důležité, v podstatě souhlasné pokud se týče vzájemně se doplňující údaje obou řečených svědků, potvrzujících takto zároveň příslušnou část obhajoby obžalovaného, že totiž lano bylo denně jednou nebo dvakrát vyzkoušeno o že se posledně tak stalo v poledne, ani ne dvě hodiny před Ř-ovým úrazem v ten způsob, že se Ř. sám postavil na naložený okov a dal se Václavem Sch-em kousek vzhůru povytáhnouti. Pokud jde o lano samo, cituje se sice i v rozsudkových důvodech svědecký údaj provaznického mistra Josefa Ch-a, který lano asi rok před tím spravil a udal, že bylo ještě ve stavu dobrém, dále však se tam praví, že se o stavu lana v době úrazu svědek vyjádřiti nemohl, poněvadž je tehdy neviděl, vyslovil naproti tomu stejně jako obžalovaný i svědci A. a Sch. domněnku, že lano zamrzlo a pak se ulomilo. Tyto údaje stačily však již soudu k rozsudkovému závěru, podle něhož měla poslední mimořádně krutá zima obžalovaného upozorniti, by použil jen lana bezvadného, nikoli lana přes 5 let starého a již spravovaného. Závěr ten nenachází však ve výsledcích průvodního řízení, namě ani ve zprávě komisaře živnostenské inspekce opory, dotčené údaje obžalovaného i svědků jsou naopak i v rozsudkových důvodech označeny jako pouhá domněnka, tak že zmateční stížnosti nelze upříti oprávnění, pokud, vytýkajíc řečenému závěru rozsudkovému s hlediska důvodu zmatku podle čís. 5. § 281 tr. ř. nejasnost, neúplnost a »nedostatečné odůvodnění« uplatňuje takto především důvodnou výtku, že pro závěr ten nejsou uvedeny důvody vůbec. Neméně oprávněnou je však i výtka nejasnosti, namě neúplnosti, činěná zmateční stížností rozsudku v témž

bodě i proto, že v něm není zmínky o skutečnosti, potvrzené svědky A-em a Václavem Sch-em, že na noc bývalo lano uschováno v kuchyni (v bytě), jak dodal svědek Sch., k vůli sušení, jak tudíž zmateční stížnost nikoli bez podkladu uvádí, by právě nemohlo namrznouti. Okolnost, v rozsudkových důvodech zvlášť zdůrazňovaná, že bylo použito lana přes 5 let starého a již spravovaného, nemá o sobě významu vzhledem k ustanovení druhého odstavce § 17 min. nař. čís. 24 ř. zák. z roku 1907, podle něhož jest i chatrné (řetězy a) provazy ihned řádně opravit, kdežto vyměnění je nařizuje předpis jen pro případ, kdyby nebylo lze opravit je řádně s dostatečnou bezpečností. Posléze jest připomenouti, že podle údaje svědka Ch-a bylo to lano silné, svědkovi pak se za 29 let, co je mistrem, ještě nikdy nepříhodilo, by se tak silné lano přetrhlo. Dále uvedl svědek, že se lano přetrhlo na jiné straně, než na které je rok před tím spravil. Není tudíž vyloučeno, že by soud své stolice byl otázkou trestného zavinění obžalovaného jakož i otázku, zda obžalovaný mohl seznati ono nebezpečnost ve smyslu § 335 tr. zák., byl řešil a rozhodl jinak, než se stalo v napadeném rozsudku, kdyby byl při tom přihlížel i k oněm dalším skutečnostem, které vyšly na jevo za řízení a které takto nabývají povahy skutečností rozhodných podle čís. 5. § 281 tr. ř.

Úvahy, jimiž rozsudek odmítá další obhajobu obžalovaného, že lidem pracujícím ve studni nařídil, by se, je-li okov vytahován nebo spouštěn, postavili na žebřík, byly již shora uvedeny. Rozsudek vychází patrně i tu z názoru, že takové nařízení není s to, nahraditi bezpečnostní opatření, záležející ve zřízení ochranného krytu ve smyslu čtvrtého odstavce § 2 min. nař. čís. 24 ř. zák. z roku 1907. Naproti tomu snaží se zmateční stížnost dovoditi, že na toto nařízení obžalovaného dělníkům jest nazíratí jako na opatření, jímž bylo se postaráno o jejich bezpečnost způsobem, za normálních okolností dostatečným. Ona úvaha rozsudková je převzata téměř doslovně ze zprávy komisaře živnostenské inspekce, zmateční stížnost pak usuzuje případně, že možnost přeražení příčele žebříku padajícím okovem, předpokládaná zprávou i rozsudkem, se v souzeném případě neuskutečnila, poněvadž okov spadl kolmo a příčele žebříku neprorazil, nýbrž žebřík zůstal neporouchán. Při tom vychází arci zmateční stížnost z předpokladu, jehož správnost za řízení zjištěna nebyla, který se však jeví sám sebou věrohodným, že žebřík byl ve studni postaven svisle. Že okov při pádu příčel žebříku skutečně přerazil, ba se žebříku i jen dotkl, nezjišťuje ani rozsudek. Nelze proto říci, že zmateční stížnost těmito svými vesměs případnými úvahami brojí snad způsobem podle § 258 tr. ř. nepřipustným proti onomu rozsudkovému závěru povahy skutkové, lze jí naopak přisvědčiti, pokud v tom, že soud o řečených okolnostech neuvažoval, spatřuje kromě nejasnosti i další neúplnost rozsudku, činící jej zmatečným podle čís. 5. § 281 tr. ř. Jest možno, že, kdyby byl soud své stolice přihlížel k oněm okolnostem, zdůrazňovaným zmateční stížností, nebyl by dospěl k rozsudkovému závěru, podle něhož bezpečnostní zařízení, uvedená obžalovaným ve skutek vůbec a ono jeho nařízení dělníkům zvlášť, nebyla dostatečná.